

ಚುಚ್ಚದ ಜೇನಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವ ಆದಾಯ

ಗೀತಾ ತಾಮಗಾಳೆ ಮತ್ತು ಕಲಾವತಿ ಕಂಬಳಿ

ಐ.ಸಿ.ಎ.ಆರ್-ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಧಾರವಾಡ - 580 005

☎: 9448552745

ಮಿಂಚಂಚೆ: tamagalegs@uasd.in

ಜೇನಂದರೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸಾಕಾಣಿಕೆಗಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಲ್ಲಿದೆ. ಜೇವನಾಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ವೃತ್ತಿಯೊಂದು ಜೇವನಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಬಹು ಅಪರೂಪ. ಆ ಅಪರೂಪದ ವೃತ್ತಿಯೇ ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ. ಜೇನು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೆಲವರು ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಗೊಂಡರೆ, ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಇದನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕ ಕೃಷಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೇನಿನಲ್ಲಿ ತುಡುವೆ ಜೇನು, ಹೆಜ್ಜೇನು, ಕೋಲೈನು ಮತ್ತು ಮುಜಂಟಿ ಜೇನು ಎಂದು 4 ಪ್ರಮುಖ ವಿಧಗಳಿವೆ. ಮುಜಂಟಿ ಜೇನನ್ನು ಮಿಸಿರಿ ಜೇನು, ಮಸರು ಜೇನು, ರಾಳ ಜೇನು, ಮೂಲಿ ಜೇನು ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು ಟ್ರಿಗೋನ ಇರಿಡಿಪೆನ್ನಿಸ್ (Trigona irridipennis). ಮುಜಂಟಿ ಜೇನು ಹುಳುಗಳು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಣ್ಣದಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ ಮಕರಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಜೇನು ಹುಳುಗಳು ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಕಾಫಿ ಹಾಗೂ ಇಕ್ಕೋರ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಮಕರಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ಕೃಷಿಗೂ ಇದು ಪೂರಕ. ತುಡುವೆ ಜೇನನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಜೇನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಮುಜಂಟಿ ಜೇನು ನಿಜವಾದ ಜೇನಿನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರದಿದ್ದರೂ ಇದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜೇನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಜೇನು ಹುಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಮರದ ಸಣ್ಣ ಪೊಟರೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಯ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆರೋಗ್ಯದಾಯಕ ಔಷಧಯುಕ್ತ ಜೇನನ್ನು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳು ಚುಚ್ಚುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿ ಚುಚ್ಚಿ ಹಾನಿ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಈ ಜೇನು ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಜೇನುಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ನೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚುವ ಮುಳ್ಳು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಚ್ಚುವುದರ ಮೂಲಕ, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ಕಣ್ಣು, ತಲೆಕೂದಲಿನಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗುವ ಮೂಲಕ ಅವು ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಜೇನು ತುಪ್ಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಮೇಣದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ, ಕೆಲಸದ ಹಂಚಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಜೇನುಗಳ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮ್ಯವಿದೆ.

ಆಫ್ರಿಕಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾ, ಏಷಿಯಾ, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ನ್ಯೂಗಿನಿಯ ಮತ್ತು ಸೊಲೊಮನ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ

ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇವು ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸ್ಥಳಗಳಾದ ಗೋಡೆಗಳು ಮತ್ತು ನೆಲದಲ್ಲಿನ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ, ಮರದ ಪೊಟರೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾರೂ ಸಾಕುವ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಜಂಟಿ ಜೇನು ಗಲಾಟೆ ಇಲ್ಲದೇ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬದುಕುವ ಕೀಟಗಳು. ತಮ್ಮ ಗೂಡನ್ನು ಮೇಣದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳಕು ಗಾಳಿ ಬರದಂತೆ ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಜೇವನ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೇವಲ ಒಳ ಹೊರಗೆ ಓಡಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಮನುಷ್ಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಕೂದಲು ರೋಮಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಗೊಂಚಲಿನಂಥ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಜೇನು, ಮೊಟ್ಟೆ, ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪರಾಗವನ್ನು ಸಹ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಜೇನು ತೆಗೆದ ನಂತರ ಮೊಟ್ಟೆ ಮರಿಗಳ ಗೂಡುಗಳ ಸಮೇತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಳುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಗೂಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಕುಟುಂಬವನ್ನಾಗಿ ಸಾಕಬಹುದು. ತೆಂಗಿನ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ, ಸಣ್ಣ ಹೂ ಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ, ಮರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಜಂಟಿ ಜೇನನ್ನು ಸಾಕಬಹುದು. ಸದ್ಯ ಹವ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಕುತ್ತಿರುವ ಈ ಜೇನಿಗೆ ಕೇರಳದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಜೇನಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಜೇನಿನ ತುಪ್ಪ ಔಷಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇರುವ ಕಾರಣ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯವಾಗಿಯೂ ಇದನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗಿದೆ. ಒಂದು ಗೂಡಿನಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಒಂದು ಲೀಟರ್‌ನವರೆಗೆ ಜೇನು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಜೇನು ತುಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜೇನು ಮೇಣವನ್ನು ಸಹ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿ ಇದರ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮುಜಂಟಿ ಜೇನಿನ ಗೂಡನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮರಿ

ಹುಳುಗಳು ಇರುವ ಅರಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೇನು ಹುಳುಗಳ ಜೊತೆ ಬಿದಿರಿನ ಬೊಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮರದ ಸಣ್ಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಮನೆಯ ಮಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೇತು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೂಡಿನಿಂದ ಜೇನು ತುಪ್ಪ ತೆಗೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎರಿಗಳ ರಚನೆಗೆ ಮೇಣ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ತಯಾರಾದ ಕಪ್ಪಾದ ಅಂಟು ಪದಾರ್ಥ (ಸೆರುಮೆನ್)ವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಕಣಗಳ ರಚನೆ ಕಡಲೆಕಾಳು ಹಾಗೂ ಜೋಳದ ಕಾಳಿನ ಗಾತ್ರಗಳಷ್ಟಿದ್ದು, ಕಡಲೆಕಾಳು ಗಾತ್ರದ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಾಗ ಮತ್ತು ಜೇನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಜೋಳದ ಕಾಳಿನ ಗಾತ್ರದ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಮರಿಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಜೇನು ಹುಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ ಗೂಡನ್ನು ಪಾಲು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಬಹುದು. ಪಾಲು ಮಾಡುವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಎಳೆಯ ರಾಣಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಒಂದು ಜೇನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರ ನೋಣಗಳು, ಗಂಡು ನೋಣಗಳು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಳು ರಾಣಿ ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಒಂದು ರಾಣಿ ಹುಳಕ್ಕೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಆಯಸ್ಸು, ಒಂದು ಮಳೆಗಾಲ ಕಳೆದು ಮುಂದಿನ ಮಳೆಗಾಲಕ್ಕಾಗುವಾಗ ರಾಣಿ ಹಳೆಯದಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಜೇನುನೋಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯೇ ಇದ್ದು, ಇವುಗಳ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಅಥವಾ ಜೇನು ತುಪ್ಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಯಾವುದೇ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಮುಂಜಂಟಿ ತಜ್ಞರು 14x4x4 ಇಂಚು ಅಳತೆಯ ಮರದ ಗೂಡೇ ಸೂಕ್ತ ಎಂದು ಶಿಫಾರಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ಜೇನು ಸಂಗ್ರಹ ಎರಡೂ ಸುಲಭ. ರಾಣಿನೋಣ ಹಾಗೂ ರಾಣಿಕೋಶಗಳಿಗೆ ಹುಡುಕಾಡುವುದೂ ಸುಲಭ. ಇದರ ಜೇನು ತುಪ್ಪದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಜೇನು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ತುಪ್ಪವು ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ತುಪ್ಪ ಸಿಹಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಹುಳಿ ರುಚಿಯಿರುವ ಔಷಧೀಯ ಗುಣ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬೇಡಿಕೆ ಇದೆ. ಒಂದು ಕಿ.ಗ್ರಾಂ. ಜೇನು ತುಪ್ಪಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 1500 ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆಯಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಗೂಡಿನಿಂದ 0.2-0.4 ಕಿ.ಮೀ. ಸುತ್ತಳತೆಯಿಂದ ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಈ ಜೇನುನೋಣಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಜೇನು ತುಪ್ಪದ ಪ್ರಮಾಣ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಬೆಳೆಗಳ ಪರಾಗಸ್ಪರ್ಶ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ನೋಣಗಳಂತೆಯೇ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಮುಂಜಂಟಿ ಜೇನಿನ ಕೃಷಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವರು ನಮ್ಮ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯವಾದ,

ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದಲೇ ತುಂಬಿರುವ ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೂರದ ಪುಟ್ಟ ಪುದ್ಯೋಡು ಗ್ರಾಮದ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅವರು. ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೂರದ ಕಾಡಿನಿಂದ ಜೇಣು ಗೂಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಮನೆ ಬಳಿಕೆಗಾಗಿ ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದ ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತಾವರಣ ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತಹದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲಿ ಲಭಿಸುವ ಜೇನು ತುಪ್ಪ ಪರಿಶುದ್ಧವೂ ಔಷಧೀಯ ಗುಣದಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಬದುಕಿನ ಹಾದಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವ ಉದ್ಯೋಗಾಸಕ್ತರಿಗೆ ಜೇನು ಸಂಸಾರ ಕಾಮದೇನುವಿನಂತೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು ರಾಮಚಂದ್ರರು. ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜೇನು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಮೆಲಕುಹಾಕುತ್ತಾ ಮನೆಯ ಅರ್ಧ ಎಕರೆ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜೇನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನಿರಿಸಿ ಜೇನು ಸಂಸಾರದ ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಿಕೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಜೇನು ಗೂಡಿನ ತಯಾರಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಈ ಅದ್ಭುತ ಜೇನು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸುಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಮಿಶ್ರಿ ಜೇನು ಅಥವಾ ಮುಂಜಂಟಿ ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೂರಕ್ಕು ಹೆಚ್ಚು ಜೇನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ನಾನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜೇನು ಕುಟುಂಬಗಳ ನಿಯಮಿತ ಆರೈಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ರಾಮಚಂದ್ರ ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸನ್ಮಾನಗಳಿಗೆ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಾರಿಯ ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ಧಾರವಾಡದ ಮಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೈತರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಲವು ರೋಗಗಳಿಗೆ ರಾಮಬಾಣ ಜೇನು, ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜೇನು ಕೃಷಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಆದಾಯ ಗಳಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು ತಾಳ್ಮೆ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿ ಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ರಾಮಚಂದ್ರರವರು. ನಾನಾ ವಿಧದ ಜೇನು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಮುಂಜಂಟಿ ಜೇನು. ಈಗಾಗಲೇ ಜೇನು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮೆರೆದಿರುವ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರರವರು ಗ್ರಾಹಕರ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜೇನು ಕುಟುಂಬ ಪೋಷಣೆ, ತುಪ್ಪ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅಗತ್ಯ ಆರ್ಥಿಕ ಅಡಿಗಟ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ದೊರೆತಲ್ಲಿ ಈ ಜೇನು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಕನಸು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಹಂಚುತ್ತಿರುವ ಇವರು ಸಾಕಾಣಿಕೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ನೆರವನ್ನು ಸಹ ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಸಂಪರ್ಕ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ-9645116495. ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೇನು ಕೃಷಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.